

Як бачимо, амортизаційні відрахування, що входять до складу ціни, можуть бути розраховані за методами бухгалтерського й податкового обліку. Залежність розміру амортизаційних відрахувань від розмірів основних фондів виражається формулою:

$$a_i = \sum_{k=1}^4 Na \frac{\Phi_{k(осн)}}{W_i}, \quad (8)$$

де  $Na$  — норма амортизації відповідної  $k$ -ї групи основних фондів.

Алгоритм розрахунку ціни виконується методом ітерації у такому порядку:  $Z_i$  та  $\eta$  за нульового наближення можуть набувати будь-яких значень (для продукції сільськогосподарського виробництва економічно обґрунтованою вважається норма прибутку не менш 15 %), а  $\alpha_i$  в першому циклі набуває нульового значення. Потім за формулами (5–8) розраховується ціна  $Z_i$ , норма прибутку  $\eta$ , амортизація  $\alpha_i$ . Процедура повторюють, поки всі величини на певному кроці не будуть значно відрізнятися від своїх попередніх значень. Як результат розрахунку отримують оптимальне значення ціни на продукцію та величини прибутку.

В цілому така методика дозволить визначити ціну, яку повинен одержати виробник за певної технології виробництва і збуту продукції та яка має забезпечити еквівалентність обміну (відповідно до заданої норми прибутку). Однак слід враховувати той факт, що дія ринкового механізму ціноутворення не дозволяє виробнику диктувати ринку свою ціну, тобто виникає необхідність у підключенні механізму державної підтримки. Якщо в державному

бюджеті є достатній фонд регулювання цін і доходів сільськогосподарських виробників, то таке відшкодування покриває витрати виробника, інакше він зазнає збитків і, як наслідок, загрозу втрати економічної безпеки. На підставі розрахункових цін за моделлю виробник заздалегідь може визначити розмір прибутку або збитку та скоригувати свою діяльність шляхом прийняття відповідних управлінських рішень, тобто спланувати дії щодо підтримки своєї економічної безпеки.

**Висновок.** Аналіз процесу ціноутворення на сільськогосподарську продукцію свідчить, що одним з ефективних методів є метод ітерацій, оскільки розрахунки за ним містять основні економічні чинники розвитку господарств. На підставі моделі за заданих початкових умов можна встановити рівень цін і прибутковості сільгоспідприємств, розробити систему відповідних управлінських рішень у межах забезпечення їх економічної безпеки.

#### Список літератури

1. Бережная Е.В., Бережной В.И. Математические методы моделирования экономических систем. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 368 с.
2. Онищенко А.О. Финансовая результативность сельскохозяйственных предприятия // Экономика Украины. — 2005. — № 2. — С. 59–70.
3. Саблук П., Юрчишин В. Концептуальні основи розробки аграрної доктрини України. — К.: ІАЕ УААН, 2002. — 29 с.
4. Скидан О. Продовольственная безопасность как приоритет региональной аграрной политики // Экономика Украины. — 2004. — № 3. — С. 53–60.
5. Шпикуляк О.Г. Концептуальні основи ціноутворення в умовах аграрної економіки: теоретико-методологічний аспект // Економіка АПК. — 2007. — № 2. — С. 107–114.

УДК 631.15:04

**В.М. Андрющенко,**

*асистент,*

**С.І. Барило,**

*к. е. н., доцент, докторант,*

**М.В. Мокрієв,**

*старший викладач,*

*Національний аграрний університет*

## ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ

Більшість аграрних підприємств знаходяться в полоні колишніх уявлень про економіку, яка значною мірою витрачає ресурси на розвиток системи управління й удосконалення матеріально-технічного забезпечення виробництва. Водночас сучасні умови господарювання вимагають пошуку і впровадження ефективніших заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності.

Теоретичні аспекти управління розглядалися в наукових працях С.В. Додонова, М.Х. Мескона, А.І. Самоуткіна, В.В. Кузнецова, Е.А. Уткіна, Р.А. Фатхутдінова та ін. Проте недостатньо вивченими й систематизованими нині є особливості вдосконалення управління на основі інформаційних технологій, що і визначило мету дослідження й лягло в основу статті.

З управлінським консалтингом тісно пов'язаний контролінг. Англomовний термін «контролінг» відображає синтез управлінського обліку, планування, контролю й аналітичної роботи. Це детальний аналіз ситуації на підприємстві й використання результатів такого аналізу при виробленні управлінських рішень за допомогою застосування інформаційних технологій в управлінні виробництвом.

Для того щоб ефективно використовувати управлінський контролінг, раціонально управляти виробництвом, а також мати швидкий доступ до послуг консалтингових фірм і окремих консультантів необхідна наявність у підприємств аграрної сфери економіки мережі Інтернет.

Опитування понад 3000 керівників і фахівців аграрного сектору економіки з різних регіонів України, які щорічно підвищують кваліфікацію в Інституті післядипломної освіти Національного аграрного університету на курсах підвищення кваліфікації керівників і фахівців АПК, свідчить, що доступ підприємств до Інтернету обмежений або комп'ютери не підключені до мережі. Проте у всіх керівників, як данина нинішньої моди, статусу, іміджу і залучення до науково-технічного прогресу, є мобільні телефони бізнес-класу, які при вмілому використанні й наявності засобів безпроводного зв'язку підключаються до комп'ютера і можуть забезпечити прийом на комп'ютер електронної пошти. Протокол e-mail-клієнт, вмонтований у телефон, дозволяє приймати і передавати повідомлення на електронні адреси за допомогою стандарту EMS або розширеного SMS, відправляти графіку, картинку і текстові повідомлення на інші телефони або комп'ютери; за допомогою MMS здійснюється обмін мультимедійними повідомленнями, різнобарвними картинками, схемами, фотографіями, анімаціями, аудіофайлами; WAP-сервіс відкриває користувачеві доступ до інформаційних і сервісних ресурсів мережі Інтернет безпосередньо з мобільного телефону і дає змогу передавати цю інформацію на персональний комп'ютер.

Устаткування для ведення мобільного бізнесу й управління поділяються на три великі групи. Це власне мобільні телефони з можливістю виходу в Інтернет, кишенькові персональні комп'ютери (КПК) з убудованою підтримкою телефонного мобільного зв'язку і, як з'єднання їхніх кращих якостей, смартфони. Останні нині є найбільш популярними.

Дослідженням IDC визначено, що у IV кварталі минулого року світовий ринок смартфонів зріс на 430,7 % порівняно з відповідним періодом 2002 року. У IDC вважають, що такому успіхові смартфони зобов'язані, передусім, розвиткові комунікаційних технологій. Апарати цього класу розширюють кіль-

кість функцій, стають меншими в розмірах і економічнішими.

Абсолютне лідерство на ринку смартфонів утримує Nokia, на частку якої припадає 62 %. З великим відривом за нею йдуть Motorola (11,2 %) і Sony-Ericsson (6,6 %). Handspring, куплена в червні 2004 року компанією Palm, втратила місце в першій п'ятірці. З програмних платформ для смартфонів найбільш поширена Symbian (вона ж Nokia Series 60), яку використовують у Nokia, Sony-Ericsson і Motorola. Та, що просувається Microsoft, — платформа Smartphone 2002 — поки не знаходить широкої підтримки у виробників.

Частка смартфонів на ринку мобільних телефонів становить 5,7 % (рік тому 1,7 %). На думку аналітиків, бурхливий розвиток ринку смартфонів триватиме і далі.

З боку програмного забезпечення підтримка подібних технологій також просувається швидкими темпами. Так, із жовтня 2004 року, тобто через два тижні після того, як Google запустив послугу пошуку через SMS, Yahoo репрезентувала пошуковий сервіс для мобільних телефонів. Але якщо Google SMS доступний для будь-якого телефону, то новий мобільний сервіс Yahoo працює тільки на сучасних телефонах, оснащених браузером WAP 2.0. Однак у такий спосіб можна вести локальний пошук на Yahoo й одержати карту місцевості. Доступний навіть пошук зображень. Серед результатів пошуку можуть бути гіперпосилання особливого формату, натисканням яких автоматично набирається телефонний номер.

Водночас у Росії компанія Digitalshop та інформаційний портал Gowar представили російськомовний WAP-магазин цифрової електроніки. Покупці Digitalshop можуть скористатися кошиком замовлення для відбору обраних товарів, як і в звичайному інтернет-магазині. Обробка замовлень здійснюється в режимі реального часу.

Компанія INFON у межах проведення Третьої Московської Літньої Школи по Журналістиці і Комунікаціях у МДУ запропонувала проект нового типу електронного ЗМІ — «Мобільний журнал». Це спрощений варіант інтернет-сайту з можливостями читання інформації й перегляду графіки. У перспективі пропонуватиметься вибір компонування дизайну, персоналізації інформаційних блоків, що можуть бути структуровані й поділені на такі інформаційні блоки, як, наприклад, політика, економіка, суспільство, події тощо.

Інформаційні статті можуть містити фотографії, короткі посилання на інші ресурси з тематики. Також можливий поділ інформаційних блоків на регіональні сектори.

Мобільний журнал виконаний у вигляді Java2ME-додатка і доступний для завантаження тільки з мобільних телефонів, які мають підтримку технології Java2ME. Завантаження мобільного журналу на сучасний момент підтримують моделі Nokia і Siemens.

Для створення журналів подібного типу фірмою IBM було розроблено програмне забезпечення Rational Rapid Developer. Основне його призначення — допомагати розроблявачам швидко створювати, розгортати й налагоджувати комплексні та багаторівневі Інтернет-додатки, що передбачають використання широкого кола технологій J2EE. Цей продукт поєднує великі можливості візуального моделювання та автоматичного конструювання додатків. Додатки, побудовані за допомогою Rapid Developer, є надійними й безпечними. Важливим є те, що продукт надає максимальні можливості з використання в нових проектах вже існуючих наробок, таких як UML-моделі, схеми баз даних, діючі бізнеси-системи або підсистеми, системи обробки повідомлень, Web-сервіси та ін. Наприклад, за допомогою Rational Rapid Developer легко спроектувати і реалізувати звичайний WAP-сайт, що дозволить користувачеві здійснювати доступ до Інтернет-сайту зі звичайного мобільного телефону по протоколу WAP.

Нині в Україні всі основні оператори мобільного зв'язку: UMS (www.ums.ua), KIYVSTAR GSM (www.kyivster.net), GOLDEN TELECOM GSM (gsm.goldentele.com) й інші надають користувачам мобільних телефонів можливість доступу до Інтернет. Найбільш розповсюдженими є два способи доступу.

Перший, ранній або «традиційний», спосіб дозволяє використовувати мобільний телефон як модем, а безпосередній доступ до Інтернет проводити за допомогою PDA, ноутбука або звичайного персонального комп'ютера. Перевагою цього способу є можливість використання практично всіх існуючих ресурсів і послуг мережі Інтернет або Інтранет, а недоліком — необхідність підключення до мобільного телефону додаткового пристрою.

Другий спосіб доступу до Інтернет на основі протоколу WAP почав впроваджуватися пізніше. WAP — це протокол доступу до інформаційних ресурсів і послуг мережі Інтернет безпосередньо з мобільних телефонів. Тому цей спосіб не вимагає

додаткових пристроїв (PDA, ноутбука або персонального комп'ютера), потрібен тільки мобільний телефон, що підтримує WAP-протокол і має мікробраузер для перегляду сторінок сайтів. При цьому способі є можливість доступу не до всіх сайтів, ресурсів і послуг Інтернет, а тільки до спеціалізованих WAP-сторінок і сайтів, кількість яких значно менша в Україні.

З 2003 року оператори мобільного зв'язку в Україні впровадили технологію GPRS — універсальна пакетна радіопередача. Ця технологія забезпечує постійне підключення до мережі та велику швидкість одержання інформації з Інтернет, а також вигідну тарифікацію — за обсяг інформації (а не за час підключення). Тому оператори мобільного зв'язку пропонують «традиційний» спосіб доступу до Інтернет і доступ по протоколу WAP, у варіантах з використанням технології GPRS, або без (залежно від того, підтримує мобільний телефон технологію GPRS чи ні).

**Висновок.** Технологія доступу і використання ресурсів Інтернет за допомогою мобільного телефону може деякою мірою вирішити проблему відсутності мережі Інтернет у сільськогосподарських підприємствах, надати можливість обміну інформацією між консультантами консалтингових фірм і фахівцями підприємств, сприяти прискоренню розвитку консалтингу в Україні. Однак ця нова і перспективна технологія для управління й контролінгу в агропромисловому виробництві практично не використовується через відсутність належної реклами й роз'яснювальної роботи серед фахівців і керівників АПК з боку фахівців консалтингових фірм та окремих консультантів.

#### Список літератури

1. Питер Е. Ленд. Менеджмент — искусство управлять: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М., 1995. — 144 с.
2. Стонер Джеймс А.Ф., Долан Едвін Г. Вступ у бізнес: Пер. з англ. / Заг. ред. і вступ. ст. Й.С.Завадського. — К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджменту і бізнесу, 2000. — 752 с.
3. Завадський Й.С. Менеджмент: Management. Т. 1. — К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. — 543 с.
4. Комп'ютерні технології в організаційній, навчальній та методичній роботі вищих аграрних закладів освіти. (Доповіді, виступи та повідомлення семінару 13-15 жовтня 1999 р., м. Миколаїв). — К.: Наук. метод. центр аграр. освіти, 1999. — 144 с.